

เรื่องเสรีที่ ๑๓๙/๒๕๔๗

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ฐานะและการดำรงตำแหน่งของผู้ช่วยรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๑๑๐๘๒ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจได้มีหนังสือถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ขอรื้อเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีตามข้อ ๑๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๖ ในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ผู้ได้รับมอบหมายให้เป็นกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงใด จะเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐที่อยู่นอกการกำกับดูแลของรัฐมนตรีหรือกระทรวงนั้น ได้หรือไม่ เพียงใด

๒. ผู้ได้รับมอบหมายให้เป็นกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงใด จะเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของกิจการที่รัฐถือหุ้นต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ซึ่งไม่เป็นรัฐวิสาหกิจ แต่อยู่ในการกำกับดูแลของรัฐมนตรีหรือกระทรวงนั้น ได้หรือไม่ เพียงใด

๓. กรณีบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี และรัฐมนตรีผู้นั้นดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่กำกับดูแลหลายกระทรวง กรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีผู้นั้นจะเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจในกระทรวงภายใต้การกำกับดูแลของรองนายกรัฐมนตรีดังกล่าว ได้หรือไม่ เพียงใด

๔. กรณีบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี และรัฐมนตรีผู้นั้นดำรงตำแหน่งเป็นรองนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่กำกับดูแลหลายกระทรวง กรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีผู้นั้นจะเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของกิจการที่รัฐถือหุ้นต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ซึ่งไม่เป็นรัฐวิสาหกิจในกระทรวงภายในและภายนอกการกำกับดูแลของรองนายกรัฐมนตรีดังกล่าว ได้หรือไม่ เพียงใด

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ส่งข้อหารือข้างต้นให้คณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ซึ่งตั้งตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๕๐/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๖ พิจารณา ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาและจัดทำความเห็นเสนอนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้รักษาการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ โดยผ่านรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เพื่อให้ความเห็นชอบ และแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจทราบต่อไป

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๑/๐๒๙๖ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒

รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีนี้เป็นการวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติขึ้น โดยเฉพาะประเด็นว่า ผู้ช่วยรัฐมนตรีเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ จึงขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อพิจารณา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว โดยได้ฟัง คำชี้แจงของผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี) แล้ว เห็นว่า ในเบื้องต้น จะต้องพิจารณาว่า ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยรัฐมนตรีจะมีฐานะเป็น "ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง" หรือ "ข้าราชการการเมือง" หรือไม่

สำหรับตำแหน่ง "ข้าราชการการเมือง" นั้น เป็นสถานะที่กำหนดให้มีขึ้นตาม กฎหมาย ดังเช่น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ หรือพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ เป็นต้น โดยตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่า ผู้ซึ่งจะเป็นข้าราชการ เมืองได้ต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น ๆ เช่นที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่เมื่อได้ตรวจสอบกฎหมาย

ดังต่อไปนี้

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รองนายกรัฐมนตรี
- (๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
- (๔) รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- (๕) รัฐมนตรีว่าการทบวง
- (๖) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง
- (๗) รัฐมนตรีช่วยว่าการทบวง
- (๘) ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี
- (๙) ที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี
- (๑๐) ที่ปรึกษารัฐมนตรี และที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- (๑๑) เลขาธิการนายกรัฐมนตรี
- (๑๒) รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง
- (๑๓) โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- (๑๔) รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- (๑๕) เลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

(มีต่อหน้าถัดไป)

๓

ที่เกี่ยวข้องแล้ว ไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายใดกำหนดให้ ตำแหน่งผู้ช่วยรัฐมนตรี เป็นตำแหน่งข้าราชการ
การเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยรัฐมนตรีจึงไม่มีฐานะเป็นข้าราชการการเมืองตามกฎหมาย

สำหรับกรณีบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งใดจะถือว่าเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
หรือไม่ นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) ได้เคยวินิจฉัยไว้ใน
บันทึก เรื่อง การดำรงตำแหน่งทางการเมืองของกรรมการและผู้บริหารรัฐวิสาหกิจ ว่า “ผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง” หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่อำนวยการบริหารประเทศหรือควบคุม
การบริหารราชการแผ่นดิน โดยรวมถึงบรรดาผู้ที่รับผิดชอบงานด้านการเมืองทั้งหมด โดยงาน
การเมืองนั้นจะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายเพื่อให้ฝ่ายปกครองที่มีหน้าที่ปฏิบัติงาน
ประจำรับไปบริหารให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดนั้น ซึ่งมีความหมายกว้างกว่าคำว่า “ข้าราชการ
การเมือง” ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น คำว่า
“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” นี้ จึงหมายถึง คณะรัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภา และผู้ดำรงตำแหน่ง
อื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกันที่มีอำนาจหน้าที่ในการอำนวยการบริหารประเทศหรือควบคุมการ
บริหารราชการแผ่นดิน และหากพิจารณาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการ
ผู้ช่วยรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ช่วยรัฐมนตรีไว้ในข้อ ๖ บรรคหนึ่ง” และ

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๑)

- (๑๖) ประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
- (๑๗) เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
- (๑๘) ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
- (๑๙) เลขานุการรัฐมนตรีว่าการทบวง
- (๒๐) ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการทบวง

ข้าราชการการเมืองซึ่งใช้รัฐมนตรีจะมีจำนวนเท่าใด ให้เป็นไปตามอัตราในบัญชีท้าย

พระราชบัญญัตินี้

“บันทึก เรื่อง การดำรงตำแหน่งทางการเมืองของกรรมการและผู้บริหารรัฐวิสาหกิจ ส่งพร้อม
หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๖๐๑/๙๔๒ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๓๕ ถึงสำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

“ข้อ ๖ อำนาจหน้าที่ในฐานะคณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี

ให้คณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีประชุมอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง เพื่อพิจารณาและ
ประเมินผลรายงานผลการดำเนินการของผู้ช่วยรัฐมนตรีในระยะเวลาที่ผ่านมาและเสนอแนะมาตรการอันเป็น
ประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีหรือของรัฐมนตรี ตลอดจนพิจารณาเรื่องอื่นๆ ตามที่
นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

๒๓๓

๒๓๓

๔

ข้อ ๗^๔ แล้ว สาระสำคัญของอำนาจหน้าที่ของผู้ช่วยรัฐมนตรี ได้แก่ การช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีต่าง ๆ ของกระทรวงตามที่ได้รับมอบหมาย ในการอำนวยความสะดวกหรือการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ดังนั้น ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้ช่วยรัฐมนตรีจึงอยู่ในความหมายของคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) ได้เคยวินิจฉัยไว้ดังกล่าว “ด้วยเช่นกัน

ในการพิจารณาประเด็นที่ขอหารือมานี้ นอกจากการวินิจฉัยว่าผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้ช่วยรัฐมนตรีมีฐานะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้ว จะต้องพิจารณาข้อกำหนดในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๕๖ ควบคู่ไปกับบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะที่กำหนดถึงคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งตามกฎหมายดังกล่าวด้วย ดังนี้

ข้อ ๗ อำนาจหน้าที่ในฐานะผู้ช่วยรัฐมนตรี
ผู้ช่วยรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายให้ไปประจำหรือปฏิบัติหน้าที่ในกระทรวงใดตามข้อ ๓ วรรคสอง มีอำนาจหน้าที่ในมิติด้านต่าง ๆ ดังนี้

(๑) มิติด้านการเมือง ประสานงานระหว่างนายกรัฐมนตรีและสำนักนายกรัฐมนตรีกับ รัฐมนตรี สำนักงานรัฐมนตรี และกระทรวง ในเรื่องที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย

(๒) มิติด้านประชาชน เป็นผู้แทนของรัฐมนตรีในการรับฟังข้อเสนอนะ และพิจารณา เรื่องร้องเรียนหรือร้องทุกข์เกี่ยวกับนโยบายหรือกิจการอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวง

(๓) มิติด้านกระทรวง เป็นผู้แทนของรัฐมนตรีในการเจรจา ร่วมเจรจาหรือหารือในเรื่องที่ไม่ก่อให้เกิดพันธะทางกฎหมายผูกมัดรัฐมนตรี กระทรวงหรือทางราชการและสามารถเข้ารับฟัง เข้าประชุมแทน หรือเข้าประชุมร่วมกับรัฐมนตรีในการประชุมต่าง ๆ ของฝ่ายบริหารได้ โดยได้รับอนุญาตจากประธานในที่ประชุม หรือที่ประชุมนั้น แล้วแต่กรณี โดยไม่นับเป็นองค์ประชุม และอาจเสนอความเห็นต่อที่ประชุมได้หากได้รับอนุญาตจากประธานในที่ประชุมหรือที่ประชุม โดยไม่มีสิทธิออกเสียงลงมติ

(๔) มิติด้านต่างประเทศ เข้าประชุมแทนหรือเข้าประชุมร่วมกับรัฐมนตรีในการประชุม กับต่างประเทศหรือระหว่างประเทศ โดยคำนึงถึงหลักปฏิบัติระหว่างประเทศและพิธีการทูต

(๕) มิติด้านข้าราชการ ประสานงานกับข้าราชการประจำและข้าราชการการเมืองใน กระทรวง เพื่อให้ภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีเป็นไปด้วยความ เรียบร้อย แต่จะใช้อำนาจบังคับบัญชาหรือสั่งการใด ๆ มิได้

(๖) มิติด้านสังคม ปฏิบัติหน้าที่แทนรัฐมนตรีในงานพิธีการของทางราชการหรือเอช.ชน หรือ งานสังคมที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย เพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ

(๗) มิติด้านอื่น ๆ ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย โดย ไม่ขัดต่อกฎหมาย

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒,ข้างต้น

๔

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า แม้ข้อ ๑๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี จะกำหนดห้ามไว้เฉพาะกรณีผู้ช่วยรัฐมนตรีจะไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐที่อยู่ในการค้ากับดูแลของรัฐมนตรีหรือกระทรวง ซึ่งผู้ช่วยรัฐมนตรีนั้นไปประจำอยู่มิได้ก็ตาม แต่หากกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐนั้น ได้บัญญัติห้ามมิให้บุคคลซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐดังกล่าวแล้ว เช่น มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ หรือมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นต้น ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยรัฐมนตรีย่อมไม่อาจเข้าดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐนั้นได้ แม้ว่ารัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐดังกล่าวจะไม่อยู่ภายในการค้ากับดูแลของรัฐมนตรีหรือกระทรวงซึ่งผู้ช่วยรัฐมนตรีนั้นได้รับมอบหมายให้ไปประจำอยู่ก็ตาม

ข้อ ๑๑ วินัย

กรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต รักษาประโยชน์และศกมลกลับของทางราชการ ไม่ให้สัมภพชาติในเรื่องนโยบายของรัฐบาลหรือกระทรวง เว้นแต่จะได้รับการมอบหมายจากรัฐมนตรีดำรงตนเหมาะสมแก่ตำแหน่งหน้าที่ ไม่ก้าวก้างานราชการประจำ ไม่แทรกแซงการแต่งตั้ง โยกย้าย และการบริหารงานบุคคล และไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อประโยชน์ต่อตนเองหรือผู้อื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในกรณีที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงใด ต้องไม่ดำรงตำแหน่งกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐที่อยู่ในการค้ากับดูแลของรัฐมนตรีหรือกระทรวงนั้น เว้นแต่การเป็นกรรมการของทางราชการ และต้องไม่เป็นผู้สัญญา หรือมีผลประโยชน์ใด ๆ ชัดหรือแย้งกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐที่อยู่ในสังกัดหรือในการค้ากับดูแลของรัฐมนตรี หรือกระทรวงดังกล่าว

ในกรณีที่ปรากฏว่ากรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีผู้ใดฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่ง นายกรัฐมนตรีจะมีคำสั่งให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งโดยดำเนินการสอบสวนหรือไม่ก็ได้

หากปรากฏว่าการฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่งอาจเข้าข่ายเป็นความผิดทางอาญาให้ส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีด้วย

“ มาตรา ๑๔ ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ต้อง

๑.๓๑ ๑.๓๑

(๔) ไม่เป็นข้าราชการการเมืองหรือดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๑.๓๑ ๑.๓๑

“ มาตรา ๒๐ ประธานกรรมการและกรรมการขององค์การมหาชนซึ่งมีใช้กรรมการโดยตำแหน่งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

๑.๓๑ ๑.๓๑

(๖) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

๑.๓๑ ๑.๓๑

๖

ประเด็นที่สอง เห็นว่า กิจการที่รัฐถือหุ้นต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ นั้น แม้จะไม่มีฐานะ เป็น รัฐวิสาหกิจก็ตาม แต่หากปรากฏว่ารัฐมนตรีหรือกระทรวง ทบวง กรม มีอำนาจในการควบคุม หรือกำกับดูแลการบริหารจัดการกิจการเหล่านั้นแล้ว กิจการดังกล่าวย่อมถือได้ว่าอยู่ในฐานะ เป็นองค์การของรัฐประเภทหนึ่ง และเมื่อข้อ ๑๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ได้กำหนด ห้ามมิให้ผู้ช่วยรัฐมนตรีไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาขององค์กรอื่นของรัฐที่อยู่ใน การกำกับดูแลของรัฐมนตรีหรือกระทรวงซึ่งผู้ช่วยรัฐมนตรีนั้นไปประจำอยู่ ผู้ช่วยรัฐมนตรีจึงไม่อาจ ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของกิจการที่มีลักษณะดังกล่าวซึ่งอยู่ในการกำกับดูแล ของรัฐมนตรีหรือกระทรวงซึ่งผู้ช่วยรัฐมนตรีนั้นได้รับมอบหมายให้ไปประจำอยู่ได้ อย่างไรก็ตาม หากกิจการนั้นไม่เป็นกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมหรือกำกับดูแลการบริหารจัดการของรัฐมนตรี หรือกระทรวง ทบวง กรม แล้ว ผู้ช่วยรัฐมนตรีย่อมไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษา ของกิจการนั้นได้ เว้นแต่กิจการดังกล่าวมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติห้ามมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองไปดำรงตำแหน่งกรรมการหรือที่ปรึกษาในกิจการนั้น ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยรัฐมนตรี ก็ไม่อาจไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาในกิจการดังกล่าวได้

ประเด็นที่สาม เห็นว่า พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๐ วรรคสองและวรรคสาม^{๙๙} ประกอบกับมาตรา ๑๑ (๒)^{๑๐๐} ได้บัญญัติให้รองนายกรัฐมนตรี เป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการในราชการที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย ซึ่งรองนายกรัฐมนตรีอาจได้รับ มอบหมายให้มีหน้าที่กำกับดูแลในราชการของกระทรวงใดกระทรวงหนึ่งหรือหลายกระทรวงตามที่

^{๙๙} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖, ข้างต้น

^{๑๐๐} มาตรา ๑๐ วรรคสาม วรรคสอง

สำนักนายกรัฐมนตรีมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการ กำหนดคนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในสำนักนายกรัฐมนตรีให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรี แถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ โดยจะให้มีรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนัก นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการก็ได้

ในกรณีที่มีรองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีหรือมีทั้งรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี การสั่งและการปฏิบัติราชการของรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนัก นายกรัฐมนตรีให้เริ่มไปตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

วรรคสาม

วรรคสาม

^{๑๐๑} มาตรา ๑๑ นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

วรรคสาม

วรรคสาม

(๒) มอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีกำกับการบริหารราชการของกระทรวง หรือทบวงหนึ่ง หรือหลายกระทรวงหรือทบวง

วรรคสาม

วรรคสาม

๗

นายกรัฐมนตรีมอบหมายก็ได้ และเมื่อข้อ ๑๑^{**} ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ได้กำหนดไว้ว่า ห้ามมิให้ผู้ช่วยรัฐมนตรีไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐที่อยู่ในการกำกับดูแลของรัฐมนตรีหรือกระทรวงซึ่งผู้ช่วยรัฐมนตรีนั้นไปประจำอยู่ ดังนั้น เมื่อผู้ช่วยรัฐมนตรีคนใดได้รับมอบหมายให้ไปช่วยเหลืองานของรองนายกรัฐมนตรีแล้ว หากรองนายกรัฐมนตรีผู้นั้นได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลราชการของกระทรวงหนึ่งกระทรวงใด หรือหลายกระทรวง ผู้ช่วยรัฐมนตรีซึ่งได้รับมอบหมายให้ช่วยเหลืองานของรองนายกรัฐมนตรีผู้นั้น ย่อมไม่อาจไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐที่อยู่ในการกำกับดูแลของรองนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวงซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับการบริหารราชการของรองนายกรัฐมนตรีนั้น ตามนัยของข้อ ๑๑^{**} ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ได้ -

ประเด็นที่สี่ เห็นว่า เมื่อได้ตอบปัญหาในสามประเด็นข้างต้นแล้ว จึงไม่มีความจำเป็นต้องตอบในประเด็นนี้อีก เพราะเป็นกรณีเช่นเดียวกับที่ได้ตอบมาแล้วในสามประเด็นข้างต้น

อนึ่ง แม้ว่าข้อ ๑๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ว่าด้วยคณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๖ จะได้กำหนดห้ามไว้แต่เฉพาะมิให้ผู้ช่วยรัฐมนตรีไปดำรงตำแหน่งเป็น กรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐ ที่อยู่ในการกำกับดูแลของรัฐมนตรีหรือกระทรวงซึ่งผู้ช่วยรัฐมนตรีนั้นได้รับมอบหมายให้ไปประจำอยู่เท่านั้น และผู้ช่วยรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่ประจำในกระทรวงใดกระทรวงหนึ่งอาจได้รับแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐที่อยู่ในการกำกับดูแลของรัฐมนตรีหรือกระทรวงอื่นซึ่งตนมิได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ได้ แต่เมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ว่าด้วยคณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๖ ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าประสงค์ที่จะให้ผู้ช่วยรัฐมนตรีเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของรัฐมนตรี ดังนั้น การแต่งตั้งผู้ช่วยรัฐมนตรีให้ไปดำรงตำแหน่งเป็น

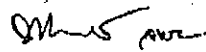
^{**} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖, ข้างต้น

^{**} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖, ข้างต้น

๘

กรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐ ไม่ว่ารัฐวิสาหกิจ
องค์การมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐนั้นจะอยู่ในกำกับดูแลของรัฐมนตรีหรือกระทรวงที่ผู้ช่วย
รัฐมนตรีนั้นได้รับมอบหมายให้ไปประจำอยู่หรือไม่ก็ตาม สมควรที่จะได้พิจารณาโดยคำนึงถึง
เจตนารมณ์ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวด้วย

ผู้ช่วย

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗